

7. 3. 2025 | Mladina 10 | Družba

Primer Smodej se po dolgotrajni obravnavi na tožilstvu seli na sodišče

Vanja Pirc

Vendarle obtožnica

Obtoženi Dušan Smodej

© Črt Piksi

Avgusta 2022 se je na Instagramu zvrstilo več anonimnih pričevanj, ki so Dušanu Smodeju, tedaj organizatorju kulturnih prireditev, očitala, da je mlade ženske brez njihovega soglasja domnevno omamljal z drogo GHB in se nad njimi spolno in fizično izživljal. Njegovo društvo za sodobno kulturo Fotopub pa sodelavcem menda ni plačevalo za opravljeno delo.

Razkritja so seveda dvignila precej prahu. Ne le zaradi pretresljivih opisov, temveč tudi zato, ker se je v javnosti takrat prvič zares spregovorilo o podtikanju »droge za posilstvo«. Prvič pa se je zares spregovorilo tudi o stiski mladih v kulturi, ki so zaradi neživljenjskega sistema prisiljeni v slabo plačano ali celo neplačano delo. To pa žrtve spolnega nasilja, še zlasti, če je storilec potencialni delodajalec, še dodatno odvrača od prijav.

Primer Smodej je bil v tem smislu prelomen. A začetno upanje, da bo dočkal hiter sodni epilog, je kmalu zbledelo, saj je bilo čakanje na vložitev obtožnice v tej zadevi izjemno dolgotrajno. Policija je preiskavo sicer končala hitro, že oktobra 2022. Odkrila je 12 sumov kaznivih dejanj (konec leta 2023 je temu dodala še ovadbo zaradi suma povzročitve kaznivega dejanja goljufije), oškodovancev naj bi bilo devet, osumljenci trije. Ljubljansko tožilstvo je nato maja 2023, da bi dodatno preverilo okoliščine in zbralo dodatne dokaze, v tej zadevi odredilo sodno preiskavo. Potrditev, da je ta končana, smo dobili oktobra 2024. Šele te dni pa smo izvedeli, da je tožilstvo v tej zadevi vložilo obtožnico. Smodeju očita dve kaznivi dejanji spolnega nasilja, kaznivo dejanje omogočanja uživanja ali uporabe prepovedanih drog in kaznivo dejanje povzročitve hude telesne poškodbe.

Novica, da se v zadevi Smodej obeta sojenje, je domnevnim žrtvam gotovo prinesla novo upanje. Pa vendar je težko sprejeti, da se natanko dve leti in pol po razkritju pričevanj zadeva šele seli na sodišče. To namreč ne pomeni nujno skorajšnjega začetka sojenja. V primeru Matjaža Tribušona, ki naj bi bil med študijem na **AGRET** dve leti verbalno in fizično spolno nadlegoval Mio Skrbinac, katere profesor je bil, je bila obtožnica vložena decembra 2022, pravnomočna je postala poleti 2024, predobravnavni narok na sodišču pa je bil razpisan šele konec leta 2024 (in takoj zatem prestavljen na poznejši čas).

Se bo tudi sojenje Smodeju začelo šele po dveh letih ali še več? V dobro žrtev upajmo, da ne.

Žrtve prav to – dolgotrajni postopki, negotovost, tveganje, da bodo same diskreditirane – namreč odvrta od prijav. Pa tudi to, da domnevni storilci med vsemi temi postopki, v nasprotju z njimi, živijo normalno. Dušan Smodej je v tujini pripravljaval razstave. Matjaž Tribušon piše scenarij, za katerega bo uporabil svojo zgodbo. Nekdanji ravnatelj jeseniške osnovne šole se je sprehajal po mestu in kljub prepovedi približevanja občasno naletel na hčerko nekdanje partnerke, ki jo je leta 2023 spolno zlorabljal pri komaj desetih letih. To je deklici povzročalo še dodatno stisko. Letos je bil obsojen na dobra tri leta zaporne kazni, deklica pa bo zaznamovana za vse življenje.

Težko je vse to sprejeti, res izjemno težko. Še toliko bolj po tistem, ko je bil monstrem Dominique Pélicot, proti kateremu se je sojenje začelo septembra 2024, potem ko so francoski policisti septembra 2020 po naključju odkrili, da je v dveh desetletjih kar 70 moškim omogočil posiljevanje svoje nezavestne soproge Giselle, še pred koncem leta obsojen na najvišjo zagroženo kazen, 20 let zapora, poleg njega pa še 50 drugih moških, ki so jim izrekli zaporno kazen do 15 let.